ב. עַשָּרָה נְסְיוֹנוֹת נִתְנַפָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ וְעָמֵד בְּכֻלְּן. הָרָאשׁון אוּר כַּשְּׂדִים, שֶׁהָפִּילוֹ נִמְרוֹד לְכִבְשָׁן וְנִצָּל. וְזֶה אֵינוֹ מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה, רַק מִדְּכְרֵי קַבָּלָה הוּא, וְיֶשׁ־לָנוּ רֶמֶז לַדָּבָר בַּתּוֹרָה, שֶׁקֹֹדֶם פָּרָשַׁת ׳לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךְ׳ נִזְכַּר לְמַעְלָה שְׁנֵי פְעָמִים ׳אוּר כַּשְׂדִּים׳ (בראשית יא, כח־לא), לְהוֹדִיעַ כִּי בִּשְׁבִיל אוֹתוֹ הַנִּסְיוֹן שֶׁעָמַד בּוֹ הָבְטִיחוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְּ לַהֲבִיאוֹ אֶל הָאָרֶץ, כְּדְכְתִיב (שם טו, ז): "אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךְ מֵאוּר כַּשְּׂדִים לָתֶת לְדָּ אֶת הָאָרֶץ הַוֹּאת לְרִשְׁתָּה" וְכוּ׳ – כָּאן מְפֹּרָשׁ נִסְיוֹן אוּר כַּשְׂדִים, וְהַשָּׁכָר לְצִהּוֹ. יקיע יונה אכית בה

תרח שבעים שנה ויולד את אברם את ינחור ואת הרן: ואלה תולדת

תרח תַרח הולִיד אָת־אבָרם את־נַחור וְאָת־הָרֵן וְהָרֵן הולֵיד אָת־

ילוט: וַיִּמָת הָרֹן על־פָּנֵי מֶרַח אָבֵיו בְּאֶרֶץ מוּלְדְתַּו בְּאוֹר כַשַּדִים:

פים ויָקָת אבָרֶם וְנַחְוֹר לְהֶם נַשֵּׁים שֵׁם אֲשֵׁת־אַבְרֶם שִׁרִי וְשֵׁם אֲשֶׁת־נָחוור

ל מַלְכֹה בּת־הָרֶן אָבִי־מִלְכָה וָאָבִי יִסְכָה: וֹתְהֵי שַרִי עַקְרָה אִין לֵה

יא ולד: ויקח תרח את־אברם בנו ואת־לוט בו־הרן בו־בנו ואת שרי

יובאו עדיחָרָן ויָשָבוּ שָם: ויִהְיוּ יְמִי־תָרח חָמֵשׁ שָנֵים ומָאַתַיִם שָׁנֵוּז בּי ויבאו עדיחָרָן ויָשָבוּ

וימת תרח בחרן:

כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנעז

N) MOD

ויחיי

אתָה בָא־שָּמָה לְרשִתה לָא כָאָרֶץ מִצְרֵים הָוֹא אָשֶׁר יְצָאתֶם מִשֶּׁם יא אָשֶר תּוְרַע אָת־וֹרְצָךָ וְהַשְּׁקֵיתִ בְּרַגְּלְדֵ כְּגַן הַוְּרֵק: וְהָאֹרֶין אֲשֶׁר אַתֶם עברים שמה לרשתה אֶרֶץ הָרִים ובקעת למְטר השמים תשתה־מִים:

יב אָרֶץ אָשֶרייְהוָה אֱלֹהֶיךָ דרֵש אֹתֶה תְּמִיד עִינִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּה פפא עינר מרשית השנה ועד אחרית שנה:

וכבר בארתי

(למעלה א ו) שיש מטר טבעי הבא בסבת האדים העולים מן הארץ וזה נקרא בשם גשם ואין בו ברכה. ויש מטר השגחיי הבא מלמעלה ממים העליונים שזה נקרא בשם מטר וזה יש בו ברכה. ומטר זה לא ירד רק (DE) D'2 (D ע"י זכות האדם וע"י תפלתו.

> טו.יז. ויהי השַּׁמֵשׁ בָּאָה וְעַלְטָה הָיָה וְהַנֵּה תנוּר עָשָׁן וְלפּיד אֵשׁ אשר עבר בין הגורים האלה.

נזדמן פעם לרבנו לשמוע מלמד דרדקי היאך ריא מבאר לתלמידיו פסוק זה, וכך שאל בפשט הכתוב. תיבות "אשר עבר" לכאורה אין להן משמעות כאן, דהלא על אותה שעה מדבר הכתוב, שהלפיד אש עובר עכשיו בין הגזרים, ומה מקום יש לכתוב "אשר עבר", כאילו מספר על תנור האש הנראה עתה, כי פעם בעבר הוא אשר עבר בין הגזרים.

אלא, תיוץ המלמד, מה היא הזכות שעמדה לו לאברהם אבינו שיזכה לברית בין הבתרים, מה שמסר נפשו בכבשן האש. על זאת רמז כאן הכתוב, "יוהנה תנור עשן ולפיד אש, אשר עבר" - אברהם בתוכו בזמן כבשן האש, אותו תנור הוא אשר נמצא כעת "בין הגזרים האלה". כיון ששמע זאת הגאון, אמר כי פירוש זה הוא לאמיתה של תורה [אף שאינו פשוטו של מקרא]

JULY DUOKIS

ויש אומרים ואמת ה' לעולם גבריאל אמרו בשעה שהפיל נמרוד הרשע את אברהם אבינו לתוך כבשן האש אמר גבריאל לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע ארד ואצגן ואציל את הצדיק מכבשן האש אמר לו הקב"ה אני יחיד בעולמי והוא יחיד בעולמו נאה ליחיד להציל את היחיד ולפי שהקב"ה "אינו מקפח שכר כל בריה אמר תזכה ותציל שלשה מבני בניו דרש ר"ש השלוני יו בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע " חנניה מישאל ועזריה לתוך כבשן האש עמד " יורקמו וו שר הברד לפני הקב"ה אמר לפניו רבש"ע ארד ואצגן את הכבשן ואציל לצדיקים הללו מכבשן האש אמר לו גבריאל אין גבורתו של הקב"ה בכך שאתה יי שר ברד והכל יודעין שהמים מכבין את האש אלא אני שר של אש ארד ואקרר מבפנים ואקדיה מבחוץ ואעשה יי נם בתוך נם אמר לו

הקב"ה רד באותה שעה פתח גבריאל ואמר

ואמת ה' לעולם

דא, פטנות לניוא

ג [6] כיון שנגמל איתן זה התחיל לשומם בדעתו והוא קטן והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תמיה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסכב אותו . כי אי אפשר שיסבב את עצמו. ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים המפשים ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם ולבו משומם ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבונתו הנכונה . וידע שיש שם אלוה אחד והוא מנהיג הגלנל והוא ברא הכל ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו . וידע שכל העולם פועים ודבר שגרם להם למעות זה שעובדים את הכוכבים ואת הצורות עד השנת הראב"ד

שאבד האמת מדעתם. [י] "ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו. כיון שהכיר "וכן ארכעים שנם סכיר אברהם את כוראו . א"א יש חנדם כן שלם שנים שנחמר עקב חשר שמע חברסם וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם ולומר שאין זו דרך כקולי מנין פק'ב: האטת שאתם הולכים בה ושיבר הצלמים והחתיל להוביע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם ולו ראוי להשתחות ולהקריב ולנסך כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים. וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כדי

שלא יטעו בהן כל העם כמו אלו שהם מדמים שאין שם אלוה אלא אלו. כיון שנבר עליהם בראיותיו בקש המלך להורגו ונעשה לו גם ויצא לחרן. והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גרול לכל העולם ולהודיעם שיש השנת הראב"ר שם אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד. "והיה מהלך וקורא ומקבץ העם טעיר לעיר "וסים פסלך וקורא וכו' עד שסגיע לארן כוען שואמר ומממלכה לממלכה עד שהניע לארץ כנען והוא קורא שנאמר ויקרא שם בשם ה' אל ויקרא שם כשם ס' אל עולם . א'א וחמה אני שסרי כיו שם שם ועכר חיך לח סיו מוחין . וחושר כי עולם. וכיון שהיו העם פתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה פודיע לכל אחד ואחד מוחים כיו ולא אירע לכם שישכרו את ללמיסש לשי כפי דעתו עד שיחזירהו לדרך האפת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית שפחגאים מסם פד שנא אנרסס ושנה עליו אלפים ורבבות והם אנשי בית

אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחבר כו ספרים והודיעו ליצחק בנו . וישב יצחק סלסד וסוהיר. ויצחק הודיע ליעקב וסינהו ללסד וישב סלסד וסחזיק כל הגלוים אליו. ויעקב אבינו לסד בניו כולם והבדיל לוי וסינהו ראש והושיבו בישיבה ללמד דרך השם ולשמור מצות אברהם. וצוה את בניו שלא יפסיקו מבני לוי ממונה אחר ממונה כדי שלא תשכח הלטוד. והיה הדבר הולך ומתגבר בבני יעקב ובגלוים עליהם ונעשית בעולם אומה שהיא יודעת את ה'. עד שארכו הימים לישראל במצרים וחזרו ללמוד מעשיהן ולעבוד כוכבים כמותן חוץ משבם לוי שעמד במצות אבות . ומעולם לא עבד שבם לוי עבודת כוכבים . וכמעם קם היה העיקר ששתל אברהם נעקר וחוזרין בני יעקב למעות העולם ותעיותן. ומאהבת ה' אותנו ומשמרו את השבועה לאברהם אבינו עשה משה רבינו רבן של כל הנביאים ושלחו. כיון שנתנבא משה רבינו ובחר ה' ישראל לנחלה הכתירן במצות והודיעם דרך עבודתו ומה יהיה משפט עבודת כוכבים וכל המועים אחריה:

(5,9)

(ג) ותקח שרי. לָקְמָמָה בדברים י, מַשְׁבֵיךְּ שַׁנָכִית לִידָבֵק בגוף קדוש כזה: מקין עשר שנים. מועד הקצוע לאשה ששהתה י׳ שנים ולא ילדה לבעלה, חייב לישא ב אחרת: לשבת אברם וגר׳. מגיד שחין ישינת חוצה לארך עולה מן המנין, לפי שלא נאמר לו ואעשך לגוי גדול, עד שבא לארך ישרחל:

כי הארץ אשר

(3) בְּטַח בַּיהֹוָה וַעֲשֵׂה־מוֹב, שְׁכָּן־אֶרֶץ וּרְעַה אֱמוּנָה: - וְהָתְעַנַּג על־יְהֹנָה, וְיִתֶּוֹ־לִדְ מִשְׁאֲלֹת לְבֶּדְ:

KERKA LE

כך היה אברהם דר בתוך עובדי

ע"ז א"ל הקב"ה לך לך, התרחק מהם ואל תתלכלך עמהם .º. וזהו שתפש לשון ,לך לך' °.

והנה זה מעשרה נסיונות שנתנסה אברהם ועמד בכולן 22 שלם

נגינו בחיליין

ויָאמֶר אַלֵיו אַנֵי יְהוָה אָשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאְור כַשְּׁדִים י הַ עָרֶת לְּדֶ אֶת־הָאָרֶץ הַּוָּאת לְרְשְּׁתָה: ויֹאמֵר אֲדֹנֵי יֵהוֹה בּמֵה אַדַע ה בּי אִירְשֶׁנָה: וִיְאמֶר אַלָּיו קַתָּה לִּי עֶנְלָה מְשְׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשְׁלֶשֶׁת וְאֵיִל מּ מְשֶׁלֵשׁ וְתַר וְגוֹוְל: וַיִּקְחִילוֹ אֶת־כִּל־אֵׁלֶה וִיְבַתַּר אֹתָם בּתְּוָךְ ויתַן י אִישׁ־בִּתְרָוֹ לַקְרָאת רַעֲהוּ וְאֶת־הַצִּפָּר לָא בָתָר: וַיֵּרֶד הָעַיִט על־ הַפְּגָרֵים וַישַב אֹתָם אבְרָם: ויְהֵי הַשֶּׁמֶשׁ לֶבוֹא וְתַרְדֵּמֶה נִפְּלֵה יי על־אבְרֶם וְהָנֵה אֵימָה חֲשֵּׁכָה גְדֹלֶה נֹפֶלֶת עָלֶיו: וַיִּאמֶר לְאבְרָם יי ידע תדע פִי־גַר יִהְיֶה זַרְעָרָ בְּאֶּרֶץ לָא לָהֶם וַעְבָּדִים וְעִבְּי אתֶם ארְבַע מַאִוֹת שָּנָה: וְגַם אֶת־הַנָּוי אֲשֶׁר יַעְבַדוּ דֶּן אָנְכִי וְאַחֲרֵי־ יי בֵן יִצְאָוּ בִּרְכֵשׁ בָּרְוֹל: וְאַתֶּה תָבִוֹא אֶל־אֲבֹתֵיךְ בְּשָׁלְוֹם תִּקְבֵּר יּ בשיבָה טובָה: וְדָור רְבִיעֵי יָשִׁוּבוּ הַנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם עְּוֹן הָאֱמֹרֵי פּ עד הַנֶּה: וְיְהֵי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַצְעָלֶטֵה הָיָה וְהַנֵּה תַנְּוֹר עַשִּׁן וְלַפִּיד אַשׁ אשר עבר בין הַגָּזָרִים הַאַלֶּה: בּיִום הַהוֹא כָּרָת יְהוָה אֶת־אבְרָם ה בְּרִית לֵאמֶר לְזַרְעֵּךָ נָתַתִּי אֱת־הָאָנֶרץ הַזֹאת מִנְּהַר מִצְרֹיִם עד־הַנְּהָר הַנְּדָל נְהַר־פְּרֶת: אֶת־הַקִּינִי וְאֶת־הַקְנָיִי וְאֵת הַקּדְמנֵי: וְאָת־ -הַחָתֵּי וְאֶת־הפְּרָזֶי וְאֶת־הָרְפָּאִים: וְאָת־הָאֱמֹרֵי וְאֶת־הַכְּנִעְנִי וְאֶת־הַ SILVOS הַגְרְגַשֶּׁי וְאֶת־הַיְבוּסֵי:

(יח) דורעך נתתי. אמירתו של הקדום ברוך הוא כאילו היא עשויה: בי פק

וגן ויאמר ה׳ אל אברם וגו, ר׳ יצחק פתח שמעי בת וראי והמי אזנך ושכחי עמך ובית אביך ב), אמר ר׳ יצחק לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שבירה היתה כלא מנהיג, הציין בעל הבירה אמר לו אני כעל הבירה, כך לפי שהיה אברהם אבינו אומר תאמר שהעולם כלי מנהיג, הציין הקב"ה אמר לו אני המנהיג אדון כל העולם.

15 15 15 10 SA

וְיָהָי כִל־הָאֶרֶץ שָׁפָּה אֶחֶת וּדְבָרֵים אֲחָדִים: וַיָּהָי בְּנָסְעֵם מְקַדֵם וַיִמְצְאָוֹ בְקָעָה בְּאָרֶץ שִׁנְעָר וַיַשְׁבוּ שֵׁם: וַיֹּאמְרוֹ אִישׁ אֶל־רֵעָהוּ הַבְּה נַלְבָּנָה לְבַנִים וָנָשֶׁרְפָה לְשָׁרְפָה וֹתְהֹי לְהֶם הַלְבַנָה לְאָבֶן וְהָחֵמֶּר היה להם לחמר: ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה־לנו שם פן־נפוץ על־פני כל־הארץ: וירד יהוה לראת את־הָעֵיר וְאֶת־הַמְּגְדֵי אֲשֶׁר בָּנָו בְנֵי הָאָדֵם:

במת נת

(ג) ונשרפה לשרפה וגו' -כל המקרא אין בו ענין שראוי להודיע לענין הספור, ומה לי אם היו להם אבנים לבנין או בנו בעך או עשו שריפת לבנים, והלא כבר לפני המבול כחיב ויהי בנה עיר, ולא פירש הכתוב ממה ואיך בנה, וא"כ יש להבין למאי פירש הכתוב דבריהם. ונראה דכאן מרומז קבלת חז"ל דנמרוד הפיל את אברהם אבינו לכבשן האש, ומגוף המקרא אשר הוצאמיך מאור כשדים אין ראיה לזה, דלפי הפשט הוא מקום או עיר נקרא הכי וכמו דכתיב בארץ מולדתו באור כשדים, ויצאו אתם מאור כשדים וגו', אלא כאן מרומז הענין, דהא ודאי דלפי הקבלה שהפילו את אברהם אבינו לכבשן האש, לא עשו כבשן האש בשביל זה, אלא היה אתון נורא יקידתא לצורך הבריות, והודיע זה הכתוב שהיה כבשן לצורך העיר והמגדל, ומזה נבין כמה גדול ועמוק היה הכבשן, (1 (Eix (34) ומזה הכבשן נילול אברהם אבינו.

ויקח אברם ה את־שֶרי אשתו וְאַת־לְוֹט בֶּן־אחׁיו וְאֶת־כִּל־רְכוּשִׁם אְשֵּר רְכִּשׁוּ וְאֶת־ הנפש אשר־עשו בחָרֶן ויִצְאוּ לְלַכֶּת אַרְצָה כְנִען ויְבאוּ אַרְצָה כְּנֵען: ייעבר אברם באָרץ עד טְקום שְבָם עד אַלְון מורֶה וְהְכְּנְענִי אִז יּ

בארין: וירא יהוה אליאברם ויאמר לזרעך אתן אתיהארץ הזאת ז ייבן שם מובח ליהוה הנראה אליי:

אר־אברם אחרי הפרד־לוט מעמו שא גא עיניד וראה מן־המקום אשר־אתה שם צפנה וְנָגְבה וַקְדְמָה וְיָמָה: כֵּי אתַ־כִּל־הָאָרֶץ אְשֶׁר־ טוּ אתה ראה לך אתננה ולורעך עד־עולם: וְשמתי אֶת־זרְעָךָ כְעִפְּר טוּ הארץ אשר אם־ייכל איש למנות את־עפר הארץ בביזרעך ימנה: קום התהלך בארץ לארפה ולרחבה כי לך אתננה:

ייאמר אַלֶּיו אָבֵי יְהוֹה אֲשֶׁר הוצאתִיךְ מֵאְוּר כַשְׁדִּים לַתַת לְדָ אַת־הָאָרֶץ הזאת לְרְשְׁתָה:

ביום ההוא כרת יהוה את־אברם ייי ברית לאמר לזרעך בתתי את־האָרֶץ הזאת מְנְהַר מִצְרִיִם עד־הַנְהַר הבדל בהריפורת: אתיהקיני ואתיהקנוי ואת הקדמני: ואתי ים החתי וְאֶת־הפּרֹזֵי וְאֶת־הרְפִאִים: וְאַת־הַאֲמֹרֵי וְאֶת־הכְּנְעְנִי וְאֶת־ 39(31) הברגשי ואתיהיבוסי:

והַקְמִתִּי אָת־בְּרִיתִי בֵּינִי ובֵינָּדָ יבין זרְעָדָ, אחָרֶיךָ לדרתִם לברֵית עוּלֶם לְהִיוֹת לְדָ לֵאלהִים

יייורעך אחביך: וְנַתתִי לַדְ יִיִּזֹרְעךְ אחביך אחביך את אַרִין מּגְּרָיךְ אַת כָל־אֶרֶץ כְנֹען לְאָחָזָת עוֹלֶם וְהִיִיתִי לְהֶם לֵאלִהִים: פּע (צ)

(יח) ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר. הנה הקב"ה הבטיח את אברהם במתנת הארץ פעמים רבים, וכולם לצורך ענין. בבואו בארץ מתחלה אמר לו לזרעך אתן את הארץ הזאת (לעיל יב ז). ולא באר מתנתו, כי אין במשמע רק במה שהלך בארץ עד מקום שכם עד אילון מורה, ואחרי כן כשרבו זכויותיו בארץ הוסיף לו: שא נא עיניך וראה צפונה ונגבה וקדמה וימה (לעיל יג יד). כי יתן לו כל הארצות ההן בכללן. ואין הטעם אשר אתה רואה בעיניך, כי ראות האדם איננו למרחק, רק שיתן לו לכל מראה עיניו הרוחות", או שהראהו כל ארץ ישראל באשר היה במשה רבינו. והוסיף לו בברכה השנית הזאת עוד ולזרעך עד עולם (שם טו) ושירבה זרעו כעפר הארץ. ובפעם השלישית באר לו תחומי הארין והזכיר לו כל העמים עשרה אומות, והוסיף לכרות לו ברית עליהן שלא יגרום החטא. וכאשר צוהו על המילה אמר לו לאחזת עולם (להלן יז ח). לאמר שאם יגלו ממנה עוד ישובו וינחלוה, והוסיף והייתי להם לאלהים (שם), שהוא בכבודו ינהיג אותם ולא יהיו בממשלת כוכב ומזל או שר משרי מעלה. כאשר יתבאר עוד בתורה².

وديدو لا المرا

ים א ויאמר יְהוה אל־אברם לד־לך מארְצְדְ ומִמְּוֹלַדְתְּדָ ומְבִּית אָבֵיך אל־הארץ אשר אראר: ואעשר לגוי גדול ואברכן ואגדלה שמה יהיה ברכה: ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל ב משפחת האדמה: יילד אבלם כאשר דבר אליו יהוה וילד אתו ד לוט ואברם בן־חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן:

של לה לה להנאתך ולטובתך. ושם אעשך לגוי גדול א, וכאן אי אתה זוכה לבנים. ועוד VB1 24 שאודיע טבעך בעולם:

יב (א) ויאמר ה' אל אברם לך לך. להנאתך ולטובתך, ושם אעשך לגוי גדול, וכאן אי אתה זוכה לבנים, לשון רש"י. ואין צורך, כי משפט הלשון כן, הגשם חלף הלך לו (שיר השירים ב, יא). אלכה לי אל הגדולים (ירמיה ה ה). קומו ועברו לכם את נחל פניבר שמו זרד (דברים ב יג), ורובם ככה